

PUNANE

Mart Kivastik

Režissööri nägemus

Film on mustvalge ja värviline, nagu meie tänane elu. Ühest küljest toimub sealsamas Pärnus, kus Barbaruste lugu algab, igapäevane suvitamine, Pärnu ju ei muutu, ja Ukrainas käib sõda. Venemaal on järjekordne „ärkamise aeg“.

Barbaruste lugu on nii haige, et ei tundu tõeline. Justkui oleks see film või romaan kuskilt kaugelt. Aga nad elasid ja surid päriselt, kuigi nad oleksid võinud olla õnnelikud. Lugu sellest ongi, nad oleksid võinud olla õnnelikud.

Vormiliselt on see antiikdraama. Kangelane ehk Barbarus läheb oma saatusele vastu, aga tal pole aimu ka, et ta magab oma emaga ja tapab oma isa, nagu oraakel ütles. Oraakel on seekord telefon, mis ei olekski pidanud helisema, aga helises siiski, Barbarusel oli võimalik toru mitte võtta, aga ta võttis siiski, sest Siuts ei olnud õnnelik. Nii see läks. Barbarus ennustab ise endale lõppu, talle kangesti meeldib tulevik, trükimasin ja telefon, aga tulevikul on oma tume pool ka. Kõigel on hind.

Minu jaoks on väga oluline Hilda. Inimene, keda polnud. Ta polnud milleski süüdi! Ta tegi kõik, nagu peab, töötas, nägi vaeva, lootis ükspäev pensionile saada, aga ta võeti hauda kaasa nagu terrakotasõdalane. Elu on peaaegu alati ebaõiglane. Barbarused vabandavad Hilda ees, kui on juba hilja. Hilda võiks olla Tiina Mälberg.

Pilt on värviline ja mustvalge. Pärnu on loomulikult värviline, Vene aeg mustvalge. Pärnu pilt on klassikaline, mingeid nippe ei ole. Aga ei ole retro, see on päriselu kolmkümnendatel, peab näima nagu päris. Pärnu on kui muinasjutt, mis ta ju ongi. Alles nädal tagasi käisin, istusin Vehvermentsis, jõin punast veini, käisin mere ääres, kohtasin tuttavaid. Nii on filmis ka. Kõik on nii tavaliselt väikekodanlik, mõnus ja turvaline elu. Midagi ei juhtu, kui just Barbarus mingit jama ei tee, nagu ta tegi kirjandusauhinna vastuvõtmisel. Ta lihtsalt ei saa teistmoodi. Sealt ta tulebki oma punase salliga. Nagu ta ise ütles. Pärnu teda ära ei jaksa osta, aga tema Pärnut küll. Tegelikult on nad ju väga mõnus seltskond: Barbar, Siuts, Aurora ja Asm. Barbarust ja Siutsu võiks mängida Indrek Ojari ja Ester Kuntu. Ojari on

tüübilt väga õige, aga peab kümme kilo juurde võtma. Lubas võtta ka. Semper võiks olla Võigemast, temaga pole veel rääkinud, ja Aurora Sandra Uusberg. Umbes selles stiilis.

Veneaegne pilt on mustvalge ja pisut kallutatult groteskne. Näiteks Barbaruse surmastseenis on võttenurk alt üles, nõ Barbaruse POV, kuigi ta ise ei näe ega kuule, sest tal on kuul rinnus. See võib naerma ajada, aga samas on võigas. Sama on surnukuuri ja võileiva söömisega, jubedalt naljakas, aga samas on see tõsi. Lõuna surnukuuris ei ole välja mõeldud, Tähemaal oligi kõht tühi, neil ei olnud aega mujal süüa. Miks mitte keha kinnitada laipade kõrval aastal 1946? Samas stiilis on ka kõik ülejäänud Veneaegsed stseenid, veidi grotesksed, aga mitte üle piiri. Semper oma heleda ülikonnaga Barbaruse matustel, Eesti delegatsiooni naasmine Moskvast, Ždanovi ja Pätsi kohtumine - need ei ole välja mõeldud, see kõik oligi sürrealne! Sama grotesksus, mis on pildis, tuleb sisse ka näitlejate mängus. Peab olema loomulik ja ülemängitud korraga.

Muusikat olen ma palunud looma Tõnu Kõrvitsa. Talle lugu väga meeldis ja ma olen temaga juba rääkinud.

Operaator on Rein Kotov.